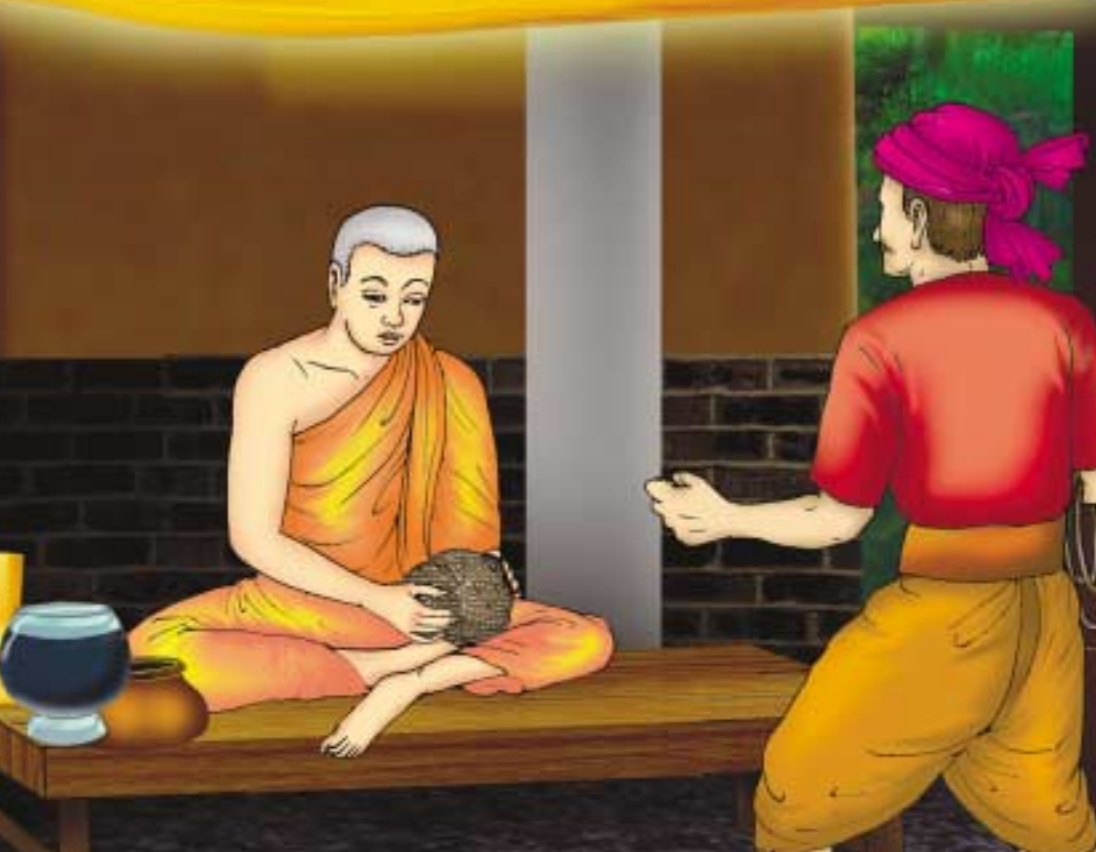

๒๔

พิจารณาปล่อยวาง ในชั้น ๕

ภวนะดินที่นายช่างทำแล้วทุกชนิด
มีความแตกเป็นที่สุด แม้จันได
ชีวิตของสัตว์ทั้งหลายที่เกิดมาแล้ว
ล้วนมีความแตกสลายเป็นที่สุดจันนั้น

พิจารณาปล่อยวางในขั้นที่ ๕

๒๒๓

ชีวิตของสรรพสัตว์ทั้งหลาย ล้วนมีพื้นฐานของชีวิตเหมือนกัน คือความทุกข์ เพราะเราต่างก็เป็นเพื่อนร่วมทุกข์ เกิด แก่ เจ็บ ตายด้วยกันหมดทั้งสิ้น ตั้งแต่วันแรกเกิดกระทั่งถึงวันที่หลับตาลาโลก ทุกชีวิตล้วนมีความทุกข์เป็นปกติ เหมือนกับโลกที่มีความมืดเป็นพื้นฐาน แต่ที่เรามองเห็นคน สัตว์ สิ่งของอะไรต่างๆ ได้ก็เพราะมีแสงสว่างจากดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์หรือแสงไฟ จึงทำให้โลกเราสว่าง เพราะฉะนั้นเมื่อเราเข้าใจความเป็นจริงของชีวิต ว่าชีวิตเป็นทุกข์แล้ว เราจะได้เกิดความเบื่อหน่ายในทุกข์ทั้งหลาย และรีบชวนช่วยหาทางหลุดพ้นจากทุกข์ ให้เข้าถึงความสุขที่แท้จริง การปฏิบัติธรรมเป็นวิธีที่ดีที่สุด สำหรับชีวิตของผู้ที่ปรารถนาความหลุดพ้นเพื่อไปให้ถึงที่สุดแห่งทุกข์ทั้งปวง

มีวาระพระบาลีที่กล่าวไว้ใน ขุททกนิกาย สุตตนิบาต ว่า

“ยถาปี กุมภการสุส กตา มตติกภาชนา
สพฺเพ เกทปริยนฺตา เอรํ มจฺจาน ชีวิตํ

ภาษาละตินที่นายช่างทำแล้วทุกชนิด มีความแตกต่างกันที่สุด แม้ฉันใด ชีวิตของสัตว์ทั้งหลายที่เกิดมาแล้ว ล้วนมีความแตกสลายเป็นที่สุดฉันนั้น”

การพิจารณาปล่อยวางถึงความไม่เที่ยงของสังขาร เป็นสิ่งที่เราควรทำกันเป็นประจำ คือมองให้เห็นว่าร่างกายของเราก็คือ สิ่งที่เกี่ยวข้องกับเราก็คือ จะเป็นวัตถุ เป็นสิ่งของ

พิจารณาปล่อยวางในขั้นที่ ๕

๒๒๘

เป็นบุคคล เป็นสัตว์ หรือเป็นอะไรก็ตาม ในที่สุดเราจะต้องทอดทิ้งจากสิ่งเหล่านั้นไป แม้แต่สังขารของพระพุทธเจ้าที่ท่านมีบุญบารมีมาก มีความงดงามประกอบด้วยลักษณะมหาบุรุษทุกประการ ไม่มีใครเทียบได้ เมื่อถึงคราวเสื่อมหมดอายุขัย ท่านก็ต้องดับขันธปรินิพพาน พระสัมมาสัมพุทธเจ้าบุคคลผู้เลิศที่สุดในโลก ท่านยังเป็นอย่างนั้น พระปัจเจกพุทธเจ้า พระอัครสาวกเบื้องซ้ายเบื้องขวา ผู้เลิศทางปัญญา กิตติทางฤทธิ์ กิตติท่านก็เป็นอย่างนั้นเหมือนกัน ถึงคราวหมดอายุขัยก็ต้องทอดทิ้งร่างกายที่เปื่อยเน่านี้

โนนเลยชีวิตของเราจะรอดพ้นไปได้ ชีวิตของพวกเราเหมือนกับเส้นด้าย ซึ่งมันจะขาดไปในวันไหนก็ไม่มีใครทราบ เราเกิดอยู่ในโลกนี้ มีวัตถุประสงค์อยู่อย่างเดียวคือ เราจะทำที่สุดแห่งกองทุกข์ให้หมดสิ้นไป ขจัดต้นเหตุที่มาของความทุกข์ให้เข้าถึงความสุขอันเป็นอมตะข้อนี้คือเป้าหมายชีวิตของพวกเราทุกๆ คนที่เกิดมาในโลกนี้ ส่วนงานอย่างอื่นนั้นเป็นเป้าหมายรองลงมา เรื่องการทำมาหากิน แสวงหาทรัพย์ เป็นเพียงให้ชีวิตดำรงอยู่ได้เท่านั้น เพื่อหล่อเลี้ยงสังขารร่างกาย แต่เป้าหมายจริงๆ แล้วต้องการที่จะขจัดต้นเหตุแห่งทุกข์ทั้งหลายให้หมดสิ้นไป นี่คือนิยามของทุกๆ คน ไม่ว่าจะรู้หรือไม่รู้ก็ตาม ลักวันหนึ่งก็ต้องหลุดพ้นกันให้ได้

พิจารณาปล่อยวางในขั้นที่ ๕

๒๒๕

ตราบใดที่เรายังขจัดสาเหตุแห่งความทุกข์ไม่หมด ก็จะต้องเกิดอยู่ร่ำไป เกิดมาเมื่อไร ก็พบกับความทุกข์เมื่อนั้น ทุกข์ตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดา คลอดออกจากครรภ์มารดา วนเวียนอยู่ในโลก จนกระทั่งตาย มีความทุกข์อยู่ตลอดเวลา เราลองไปพิจารณาดูเถอะ มีช่วงไหนของชีวิต ที่เรามีความสุขอย่างแท้จริงบ้าง ก็มีอยู่แค่ประเดี๋ยวประด๋าว สุขนิดหน่อย แต่ว่ามีทุกข์มาก บางทีความทุกข์ก็ซ้อนอยู่ในความสุข หวานอมขมกลืน หน้าชื่นอกตรม ถ้าเรามีปัญญา และก็เข้าใจชีวิตเป็นอย่างดี ว่างบางครั้งเราก็มองไม่เห็น ชีวิตของทุกๆ คนก็เป็นอย่างนี้ ร่างกายที่เราอาศัยกันอยู่นี้ จะเป็นเด็ก จะเป็นหนุ่มเป็นสาว จะอยู่ในวัยกลางคน หรือในวัยชรา ลักวันหนึ่งจะต้องทอดทิ้งกันไปหมดทุกๆ คน ไม่มีเว้นเลยแม้แต่คนเดียว

เราควรจะใช้เวลามาพิจารณาถึงสิ่งเหล่านี้ ซึ่งบางท่านตลอดชีวิตที่ผ่านมาไม่เคยนึกถึงความจริงนี้เลย ไม่กล้านึก เพราะหวาดหวั่นในการนึกคิด แต่การนึกคิดอย่างนี้ จะสร้างประโยชน์อันยิ่งใหญ่ เพราะเป็นทางมาแห่งความบริสุทธิ์หมดจด จะเป็นเหตุให้เราเบื่อหน่ายในทุกข์ และคิดที่จะแสวงหาทางพ้นทุกข์ ถ้าเรามาพิจารณาอย่างนี้ทุกวัน วันละเล็กวันละน้อย จะทำให้เราไม่ประมาท จะตั้งใจละความชั่ว สร้างความดี ทำจิตใจให้ผ่องใส เมื่อมรณภัยมาถึง จะได้ไม่ต้องสะดุ้งหวาดกลัว

พิจารณาปล่อยวางในขั้นที่ ๕

๒๓๐

เราจะเดินทางไปสู่สัมปรายภพอย่างปลอดภัยและมีชัยชนะ

*เหมือนพระติสสเถระ ที่ท่านหมั่นพิจารณาความไม่เที่ยงของสังขารร่างกาย ก่อนออกบวช ท่านเคยเป็นลูกของมหาเศรษฐี แต่ท่านมีดวงปัญญาเห็นว่าทรัพย์สมบัติภายนอกไม่ได้ช่วยให้ท่านพ้นจากทุกข์ภัยในวัฏสงสารไปได้ จึงขออนุญาตบิดามารดาออกบวช พอบวชได้ไม่กี่พรรษา บิดามารดาของท่านก็เสียชีวิตลง แต่ก่อนตายได้มอบทรัพย์สมบัติที่หามาได้ทั้งหมด ให้กับท่านครึ่งหนึ่ง และก็ให้กับโยมพี่สาวอีกครั้งหนึ่ง

แต่เนื่องจากว่า พี่สาวเป็นคนไม่ได้นับถือพุทธศาสนา ไม่ได้เลื่อมใสในพระรัตนตรัย อยากได้สมบัติที่พ่อแม่มอบให้ พระน้องชาย เอามาเป็นของตนเอง จึงว่าจ้างโจรไปดักฆ่าท่านที่กุฎิ โจรพอได้รับค่าจ้างเป็นจำนวนเงินมหาศาล ก็พากันไปดักรอที่กุฎิกลางป่าของท่าน ซึ่งท่านบำเพ็ญสมณธรรมอยู่ตามลำพังในเวลากลางคืน พอโจรออกมาจากที่ซ่อน แล้วเข้าไปจับมัดแขนมัดขาท่านเอาไว้ ตั้งใจว่าจะนำไปฆ่าไม่ให้ใครรู้ ท่านได้อ้อนวอนพวกโจรว่า “อย่าเพิ่งฆ่าอาตมาตอนนี้เลย ขอให้รอจนถึงรุ่งเช้าก่อนเถอะ อาตมาไม่หนีไปไหนหรอก”

พวกโจรฟังแล้วก็ยังไม่เชื่อกว่าท่านจะหลบหนีไปเสียก่อน

พิจารณาปล่อยวางในขั้นที่ ๕

๒๓๑

พระเถระจึงเอาหินมาทุบขาของตนเองหักทั้งสองข้าง แล้วบอกกับพวกโจรว่า อาตมาขาหักทั้งสองข้างแล้ว คงหนีไปไหนไม่รอด พวกท่านจะเชื่ออาตมาหรือยัง โจรเห็นความเด็ดเดี่ยวของพระเถระอย่างนั้น ก็รู้สึกทึ่งทีเดียว แต่ก็ต้องฆ่าท่านให้ได้ เพราะรับค่าจ้างมาแล้ว จึงตอบตกลงว่าคินนี้ให้ท่านอยู่ในกุฎิตามลำพัง แต่รุ่งเช้าก็จะมาฆ่าท่านให้ได้

คินนั้น เมื่อพระเถระนั่งอยู่ในห้องตามลำพัง พร้อมกับความเจ็บปวดที่บีบคั้น ท่านพยายามข่มความเจ็บปวดเอาไว้ แล้วทำใจให้หยุดนิ่งเป็นเอกัคคตา ปล่อยใจเข้าไปสู่กลางของกลางภายใน พิจารณาความไม่เที่ยงของสังขาร คิดเพียงแค่ว่าสังขารร่างกายนี้ เป็นทางผ่านของการสร้างชาติ มองเห็นขั้นที่ ๕ ของกายมनुषย์ว่าไม่เที่ยง เป็นทุกข์ เป็นอนัตตา ไม่เป็นสาระแก่นสาร ท่านปล่อยวางจริงๆ เพราะความตายมาจ่อแล้ว พอปล่อยจากกายมनुषย์หายไปได้ใจก็ไปติดอยู่ที่กายมनुषย์ละเอียด หลุดจากกายมनुषย์ละเอียดไปติดอยู่ในขั้นของกายทิพย์เหมือนเราทิ้งก้อนกรวดไปเอาพลอย

กายทิพย์มีความละเอียดอ่อน มีความสวยงาม มีความประณีตกว่ากายมनुษย์มาก ไม่ปวด ไม่เมื่อย ไม่เจ็บ ไม่ป่วย ไม่ไข้ สวยงาม กลิ่นกายก็หอมฟุ้งเป็นกลิ่นทิพย์ ร่างกายก็ได้สัดส่วน เมื่อมองเห็นกายทิพย์ที่อยู่ในตัวของท่าน ก็ตาม

พิจารณาปล่อยวางในขั้นที่ ๕

๒๓๒

พิจารณาเห็นกายในกายเข้าไปเรื่อยๆ พิจารณาเห็นว่า แม้จะ
ไปเป็นเทวดาก็ตาม ก็ยังไม่คงที่ ยังต้องมาเกิดอีกความติดอก
ติดใจในกายทิพย์ของสวรรค์ก็หายไป ท่านปล่อยวางต่อไป
ไม่ยึดมั่นถือมั่น

พอหลุดจากกายทิพย์ ก็ไปติดอยู่ในกายรูปพรหมอีก
เข้ารูปฌานสมาบัติมีความสุขกว่าชาวสวรรค์มากมายหลายเท่านัก
อายุก็ยืนกว่า ไม่เจ็บไม่ป่วยไม่ไข้ เหลืออยู่อย่างเดียว ยังไม่เที่ยง
ต้องจุติอีกเหมือนกัน ก็มองเห็นทะเลรูปรูปร่าง มองด้วยสภาวะ
ของใจที่เป็นกลางๆ ตรวจตราดูทั่วถึงหมดทั้งรูปภพ ไม่มีใคร
ที่ไม่จุติเลย หมดกำลังบุญแล้ว ก็ต้องจุติหมด ยกเว้นรูปพรหมที่
เป็นพระอนาคามี ท่านมีความเพียรต่อก็ไปนิพพานได้ แต่นอกนั้น
จุติหมด มองเห็นแล้วก็เบื่อหน่าย คลายความยึดมั่นถือมั่น จิตก็
หลุดพ้น แล้วก็เห็นว่าจิตของท่าน หลุดพ้นจากการยึดอันนี้แล้ว
ทิ้งไปเลยไม่อาลัยอาวรณ์

พอตัดขาดไปเหมือนตาลยอดด้วน ไปเจออีกกายหนึ่ง
ที่ประณีตกว่ารูปพรหม ท่านเรียกว่า อรูปพรหม สว่างงามกว่า
มีความเป็นใหญ่ บริวารพวกพ้อง สุขุขอยู่ในอรูปฌานสมาบัติ
ที่ละเอียดประณีต มีอารมณ์คล้ายๆ กับพระนิพพาน สุขจริงๆ
กระทั่งอรูปพรหมลืมหื้มตัวไปคิดว่าเราไม่ต้องจุติอีกแล้ว ลืมไปเลย
กิเลสในตระกูลโมหะมันเข้าไปครอบงำไว้ ทำให้ปัญญาแม้จะ

พิจารณาปล่อยวางในขั้นที่ ๕

๒๓๓

กว้างกว่าใครในภพสาม แต่ก็ยังแคบอยู่ เป็นความกว้างที่ยังมีขอบเขต พอหมดกำลังของอรุปรมาณสมบัติ ก็ต้องจุติ

เมื่อหยุดนิ่งหนักขึ้นไปอีก ท่านก็สามารถเข้าถึงธรรมกาย แล้วพบว่า สิ่งที่เป็นขันธวิมุตติ หลุดพ้นจากขันธ ๕ นั้น มีอยู่และอยู่นอกเหนือจากภพทั้ง ๓ จึงไม่ตกอยู่ในกฎของไตรลักษณ์ เพราะกายธรรมเป็นกายที่มีลักษณะเป็นนิจจัง เทียงแท้ เป็นสุขล้วนๆ ไม่มีทุกข์เจือปน เป็นตัวตนที่แท้จริง ไม่อยู่ในบังคับบัญชาของกิเลสอาสวะอีกต่อไป คตินั้นพระเถระสามารถปล่อยใจหยุดในหยุดเข้าไปเรื่อยๆ จนกระทั่งเข้าถึงกายธรรมอรหัตต์ เป็นพระอรหันต์ผู้หมดจดจากกิเลสแล้ว ปล่อยวางในขั้นที่ ๕ ทั้งหลาย ได้เข้าถึงความเต็มเปี่ยมของชีวิต ไม่ต้องกลับมาเวียนตายเวียนเกิดอีกต่อไป

พวกเราทั้งหลายก็เช่นเดียวกัน ต้องเตรียมตัวไว้ให้พร้อม ไม่ต้องให้มัจจุราชมาขึ้นตรงหน้าแล้วจึงค่อยทำความดี ต้องฝึกกันตั้งแต่เดี๋ยวนี้ ฝึกใจให้หยุดนิ่ง ไม่ยึดมั่นถือมั่นอะไรในโลก ให้เห็นว่าทุกสิ่งทุกอย่างต้องไปสู่จุดเสื่อมสลายหมด เราจะได้ไม่หวาดหวั่นต่อมรณภัยในวาระสุดท้ายของชีวิต เพราะฉะนั้นตั้งแต่วินาทีนี้ไป ให้หมั่นฝึกฝนใจให้หยุดนิ่งกันให้ดี เอาให้เข้าถึงพระธรรมกายให้ได้ในปัจจุบันนี้ เราจะได้มีพระรัตนตรัยเป็นที่พึ่งที่ระลึกที่แท้จริงกันทุกๆ คน